

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1To/4/2023
Identifikačné číslo spisu:	9521100004
Dátum vydania rozhodnutia:	22.01.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Patrik Príbelský
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:9521100004.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Emila Klemaniča na verejnom zasadnutí konanom 22. januára 2025 v Bratislave v trestnej veci proti obžalovanému T. U. a spol. pre zločin výroby extrémistických materiálov podľa § 422a ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona a iné, prejednal odvolanie prokurátora podané proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, sp. zn. 15T/1/2021, z 2. mája 2023

rozhodol:

Podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie prokurátora z a m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, sp. zn. 15T/1/2021, z 10. júna 2021 bol v poradí prvý krát obžalovaný T. U. uznaný za vinného v bode 1/ zo spáchania zločinu výroby extrémistických materiálov podľa § 422a ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona a zločinu rozširovania extrémistických materiálov podľa § 422b ods. 1, ods. 2 písm. b), písm. c) Trestného zákona a v bode 2/ z prečinu prechovávaní extrémistických materiálov podľa § 422c Trestného zákona, ktorých sa mal dopustiť na tom skutkovom základe, ako bolo uvedené v rozsudku.

Za to mu bol uložený podľa § 422a ods. 2, § 41 ods. 2, § 38 ods. 2, § 36 písm. j), § 37 písm. h) úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 4 (štyri) roky, pričom na výkon trestu odňatia slobody bol podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 60 ods. 1 písm. a) Trestného zákona bol obžalovanému uložený aj trest prepadnutia vecí.

Na podklade odvolania (aj) obžalovaného T. U. najvyšší súd o. i. podľa § 321 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 3 Trestného poriadku zrušil rozsudok Špecializovaného trestného súdu, sp. zn. 15T/1/2021, z 10. júna 2021 v časti - vo výroku o vine a výroku o treste týkajúcich sa obžalovaného T. U.. Podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku súčasne vec v zrušenej časti vrátil Špecializovanému trestnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

V poradí druhým (aktuálnym) rozsudkom Špecializovaný trestný súd, sp. zn. 15T/1/2021, z 2. mája

2023 obžalovaného T. U. podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku oslobodil spod obžaloby, ktorá mu kládla za vinu v bode 1/ spáchanie zločinu výroby extrémistických materiálov podľa § 422a ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona a zločinu rozširovania extrémistických materiálov podľa § 422b ods. 1, ods. 2 písm. b), písm. c) Trestného zákona a v bode 2/ spáchanie zločinu rozširovania extrémistických materiálov podľa § 422b ods. 1, ods. 2 písm. b), písm. c) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že:

1/ T. F. ako konateľ spoločnosti A., s. r. o., so sídlom Y. XXX, IČO: XX XXX XXX v spolupráci s M. F., od presne nezisteného času, minimálne od 20.03.2017 do 10.05.2018, zabezpečili najmenej prostredníctvom uvedenej spoločnosti pre T. U. výrobu a potlač rôzneho oblečenia s tematikou pravicového extrémizmu, a to najmä tričiek a tielok obsahujúcich okrem iného predovšetkým jednotlivé symboly alebo aj kombináciu symbolov „čierneho slnka“, pravicovo-extrémistického symbolu, ktorý bol okrem iného aj symbolom nacistickej organizácie SS, „kolovratu“, ktorý je používaný pravicovými extrémistami a neonacistami najmä v slovanskom prostredí a tiež symbolu „Lebensrune - Runa života“ používaného okrem iného aj nacistickými organizáciami Lebensborn (Prameň života) a Ahnenerbe (Odkaz predkov), teda symbolov majúciach priamy súvis s národným socializmom (nacizmom) a jeho súčasnou podobou neonacizmom, a to tým spôsobom, že minimálne počas roka 2017, dali minimálne prostredníctvom spoločnosti A., s. r. o. ušiť doposiaľ presne nezistené množstvo uvedeného oblečenia, a to najmenej v spoločnosti D. A., s. r. o., so sídlom R. XXX, IČO: XX XXX XXX a vyššie uvedenými symbolmi potlačiť najmenej v spoločnosti P., s. r. o., so sídlom U. Q. XX, B., IČO: XX XXX XXX, pričom súčasne aj nezisteným spôsobom zabezpečili a zabezpečujú odovzdanie takto skompletizovaného oblečenia obvinenému T. U. s prezývkou „D.“, ktorý ho od presne nezisteného času, minimálne od 20.03.2017 až do 10.05.2018, z doposiaľ nezisteného miesta prostredníctvom siete internet, na sociálnej sieti Z., v rámci verejne prístupného profilu s názvom „T. U.Č. (D.)“ s profilovým identifikátorom W./..N..K..U.?I. ďalej verejne ponúka za účelom predaja a distribúcie ďalším osobám, a to vrátane ďalších predmetov, najmä CD nosičov a prívěskov s obsahom symbolov „kolovrat“ a „čierne slnko“, ktoré si T. U. zabezpečuje doposiaľ nezisteným spôsobom, pričom tovar je zákazníkom na základe objednávky prostredníctvom emailovej adresy D..P. zasielaný okrem iného aj poštou od odosielateľa P. Y., S. XXX/XX, W. B., U., ktorá zabezpečuje aj jeho distribúciu a odoslanie, a taktiež aj formou osobného predaja, najmä na koncertoch hudobnej skupiny D., pričom dané predmety boli na základe objednávky takto predané minimálne dňa 24.11.2017 osobe L. U., ktorému bolo dobierkou na adresu M. W. XXXX/XA, Q. X, U. Q. Q. X, prostredníctvom Slovenskej pošty, v balíku od odosielateľa P. Y., S. XXX/XX, XXX XX U., doručených 6 ks prívěskov na kľúče striebornej farby s kombináciou symbolov kolovrat a čierne slnko, 3 ks čiernych tričiek v prednej časti s runovým nápisom D. a na zadnej časti s kresbou orla (orlice) so spustenými krídlami a kombináciou symbolov kolovrat a čierne slnko a tiež symbolu lebensrune, 1 ks tielka čiernej farby v prednej časti s runovým nápisom D. a na zadnej časti s obrázkom novotvaru znaku dvoch skrížených slovanských sekier a staroslovanského meča a 2 ks CD so symbolom kombinácie znakov kolovratu a čierneho slnka uložené v obale s názvom „D. U.“, a tiež minimálne dňa 29.11.2017, kedy bolo na M. K. v meste U. od T. U. prostredníctvom osobného odberu osobou L. U. zakúpené 1 ks tričko čiernej farby v prednej časti s runovým nápisom D. a na zadnej časti s obrázkom orla (orlice) so spustenými krídlami a kombináciou znakov kolovrat a čierne slnko a tiež znaku lebensrune ako aj 1 ks CD so symbolom kombinácie znakov kolovrat a čierne slnko uložené v obale s názvom „D. U.“,

2/ od presne nezistenej doby do dňa 10.05.2018 v rodinnom dome v obci U., zapísanej na liste vlastníctva č. XXXX, súpisné číslo XXX, parcelné číslo XXX/X, XXX/X, katastrálne územie W. B., obec U., okres U., v ktorom v tom čase prebýval, a vozidle Škoda Superb, ev. č. U. XXX Q. prechovával:

- 10 ks tielok s potlačou D. s runovým písmom (čierna farba),
- 3 ks tričko zo zadnej strany so znakom čierneho slnka a kolovratu (čierna farba),
- 1 ks tričko čiernej farby vpredu s bielymi znakmi s nápisom D., v runovom písme a vzadu s vyobrazením kombinácie čierneho slnka, kolovratu, orla a runa života,
- zástava čiernej farby s nápisom D. a logom kombinovaným preťatými sekerami a mečom v kombinácii s runou života a smrti a runovým nápisom D.,

- 1 ks tričko čiernej farby s bielošedou potlačou vzadu so symbolom čierneho slnka v kombinácii s kolovratom a vpredu s symbolom preťatých sekier a meča,
- 1 ks tričko čiernej farby s bielošedou potlačou vzadu so symbolom čierneho slnka v kombinácii s kolovratom a vpredu s nápisom D. v latinke a runovom písme,
- 4 ks tričko čiernej farby s obojstrannou bielou potlačou vzadu s vyobrazením kombinácie čierneho slnka, kolovratu, orla a runa života a vpredu s nápisom D. v runovom písme,
- 2 ks tričká čiernej farby s červenou potlačou preťatých sekier a meča a s runovým písmom vyjadrujúcim názov D.,
- 3 ks tričko čiernej farby s obojstrannou červenou potlačou s vyobrazením vpredu na pleci symbolu kolovratu spojeného s čiernym slnkom a vzadu s vyobrazením preťatých sekier a meča s nápisom v latinke D.,
- 1 ks tričko čiernej farby s obojstrannou bielou potlačou vzadu s vyobrazením kombinácie čierneho slnka a kolovratu a vpredu s nápisom D. v latinke a runovom písme,
- 3 ks tričko čiernej farby s červenou potlačou vzadu so symbolikou preťatých sekier a meča a s nápisom D. v latinke a runovom písme a s vyobrazením runy života a runy smrti a vpredu s nápisom D.,
- 1 ks mikina čiernej farby s bielou potlačou s vyobrazením kombinácie kolovratu a čierneho slnka,
- 2 ks kovový prívesok v tvare kombinácie kolovratu a čierneho slnka,
- notebook zn. Lenovo čiernej farby X.-XXISK a notebook zn. Acer Aspire One č. XXXXXXXXXXXX obsahujúce rôzne fotografie, hudobné skladby a obrazové a iné súbory, na ktorých sú vyobrazené rôzne osoby, predmety a symboly obsahujúce symboly ako v rôznych modifikáciách, čierne slnko v kombinácii s kolovratom, numerický symbol 18 (číselný akronym), fotografie osôb, ktoré tzv. „hajľujú“, pretože tieto skutky nie sú trestným činom.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie prokurátor, ktorý uviedol:

- ani z nového dokazovania pred súdom prvého stupňa nedošlo v danej trestnej veci k zásadnej zmene dôkaznej situácie;
- na hlavnom pojednávaní pribratým znalcom boli viac menej konštatované rovnaké skutočnosti ako znalcami ad hoc z prípravného konania;
- z vykonaného dokazovania vyplýva jednoznačný záver, že sa obžalovaný T. U. dopustil skutkov tak, ako boli tieto vymedzené a opísané v obžalobe;
- znalec vo vzťahu k používaniu symbolov kolovrat a čierne slnko mal za to, že obidva tieto symboly sú v súčasnosti používané, pričom kolovrat používajú tzv. novopohania a pravicoví extrémisti a čierne slnko podľa jeho poznatkov primárne neonacisti, nemá vedomosť o tom, že by išlo o staroveké symboly;
- pokiaľ ide o požívanie symbolu čierne slnko mimo extrémistickej scény, toto podľa znalca nie je možné vylúčiť, a to v rámci kultúry, avšak len ako symbolu súvisiaceho s nacizmom;
- v kontexte s predchádzajúcim znalec uvádza, že symboly runa algiz a čierne slnko používali nacisti, pričom v rámci terajšieho národnosocialistického-NS prostredia, patrí čierne slnko medzi najviac frekvencované symboly;
- k dokumentom, ktoré obsahovali symboly v zaistených notebookoch a na CD - nosičoch sa znalec v posudku vyjadril tak, že vo viacerých prípadoch mimo akejkolvek pochybnosti súviseli so súčasným NS hnutím;
- čo sa týka významu číslovky 18 znalec jednoznačne konštatoval, že je používaná v rámci NS hnutia na označenie osoby J.;
- jednou zo základných úloh z hľadiska pravicového extrémizmu a v prostredí NS hnutia je generovanie zisku;
- vo vzťahu k novopohanským skupinám znalec uviedol, že tieto sa sústreďujú na riešenie duchovných otázok a tém, pričom sú aj také, ktoré okrem týchto prvkov k tomu pripájajú aj prvky rasizmu a zákonov krvi;
- prokurátor poukázal aj na konštatovanie znalca ohľadom hudobnej produkcie a tvorby obžalovaného T. U.-D., ktorého tvorba a hudobná produkcia vykazuje viaceré črty typické pre NS a tzv. white power-WP (pozn. biela sila) hudobné formácie;
- v znaleckom posudku je tiež znalcom uvedené, že menovaného obžalovaného vníma ako osobu, ktorá sa pohybuje v prostredí NS scény a je jej súčasťou;

- samotná runa života sa objavovala už v časoch historického nacizmu, znalec však nevyklučuje, že sa objavovala aj pred týmto obdobím;
- symbol kolovrat je na jednej strane symbolom rodnej viery novopohanského náboženského hnutia a iných skupín, ale používajú ho aj extrémisti;
- v doplnení znaleckého posudku je poukázané na poskytnutý rozhovor obžalovaného, z ktorého vyplýva priama spojitosť dotknutých symbolov a ich význam v ich prezentovaní v NS a WP skupinách i na Slovensku;
- podľa názoru prokurátora po právnom vyhodnotení dotknutého znaleckého skúmania a berúc do úvahy všetky potvrdené a dokazované ustálené skutkové okolnosti, nie je vo vzťahu k osobe obžalovaného pochybnosť o jeho pôsobení v danej oblasti NS, ani o význame dotknutých symbolov, znakov a obrazovo - grafických znázornení, ktoré v inkriminovanom čase obstarával, resp. obstarával a objednal si ich výrobu, následne prechovával a ponúkal na predaj a napokon aj predával;
- prokurátor zdôraznil, že sám obžalovaný nepopiera objektívnu stránku žalovanej trestnej činnosti a priznáva, že dochádzalo k výrobe a distribúcií vecí uvedených v bode č. 1 obžaloby;
- z výsluchu T. F. možno rezultovať podľa názoru prokurátora, že obžalovaný mal vedomosť, aký význam minimálne symbol čierneho slnka má, čo v NS a WP prostredí predstavuje a znamená;
- zastáva názor, že mytológia, pohanstvo, ktoré malo byť podľa obžalovaného obsahom predmetných materiálov, je iba zásterkou a účelovou obranou, pričom v kontexte, spôsobe a prostredí, v akom boli tieto použité, je na mieste ich kvalifikovať a právne posudzovať ako extrémistický materiál podľa ustanovení Trestného zákona;
- ďalej možno podľa prokurátora konštatovať, že symbol kolovrat je obľúbeným a často frekventovaným symbolom pravicových a radikálnych extrémistov zo slovenského prostredia, graficky pripomína zdvojený hákový kríž ako aj symbol čierneho slnka, čo je notoricky známy nacistický symbol používaný na kultových budovách SS, napr. Wewelsburg, runa života bola používaná SS ako symbol života;
- samotný obžalovaný potvrdil, že bolo jeho zámerom distribuovať uvedené materiály iným osobám, teda išlo o predaj, pričom tieto boli použité na komerčné účely;
- rovnako tak skutočnosti a ustálené skutkové zistenia ohľadom obchodného vzťahu obžalovaného s dotknutými obchodnými spoločnosťami a už právoplatne odsúdenými osobami, ktorého cieľom bolo dosiahnutie zisku, podľa prokurátora nevyklučuje postihnutie a vyodenie trestnoprávnej zodpovednosti u obžalovaného pre žalovanú extrémistickú trestnú činnosť, ako aj použité prísnejšej právnej kvalifikácie tohto konania v zmysle § 129 ods. 3 Trestného zákona;
- z vykonaného dokazovania vyplývajú aj to, že obžalovaný sa pohyboval a bol činný v NS a WP prostredí, a to aj s poukazom na charakter a obecnosť koncertov obžalovaného;
- dôležitý je celý kontext situácie okolo obžalovaného, ktorý je lídrom hudobnej skupiny D., ktorá patrí podľa znalca do radikálnej white power hudobnej scény, vo svojom emaili používa obžalovaný číslo 18, na tele má štyri tetovania, ktoré používajú stúpenici neonacizmu, z dokazovania ďalej vyplýva, že bol činný v prostredí pravicových osôb a skinheadov, čo tomu dáva jasný význam a dotvára motív žalovanej trestnej činnosti obžalovaného, nepochybne to má potom vplyv aj na posúdenie a vyhodnotenie jeho úmyslu, úmyselnej stránky v konaní, hlavne v jej tzv. osobnostnej zložke, ktorá logicky preukazuje, že v danom konkrétnom prípade ide o extrémistický materiál, obžalovanému dobre známy a čo symbolizuje;
- za preukázané prokurátor považoval aj tú skutočnosť, že obžalovaný konal ako súčasť extrémistickej skupiny, pričom tvrdenia svedkov F. považoval za účelové.

Navrhol preto odvolaciemu súdu, aby na podklade odvolania prokurátora a jeho zdôvodnenia v danej trestnej veci rozhodol tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. b), písm. d) Trestného poriadku zruší rozsudok Špecializovaného trestného súdu, sp. zn. 15T/1/2021, z 2. mája 2023 v celom rozsahu a podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku súčasne vráti predmetnú trestnú vec súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu v doteraz naznačenom smere prejednal a rozhodol.

K odvolaniu prokurátora sa vyjadril obžalovaný T. U.Č. prostredníctvom svojho obhajcu nasledovne:

- odvolanie opakovane poukazuje na osobu obžalovaného, pričom podľa záväzného názoru NS SR je takýto postup nezákonný a každý symbol sa musí hodnotiť nezávisle a objektívne;
- i znalec mal svoj posudok založiť na hodnotení jeho osoby a to na základe neoverených a nepravdivých

informácií, namiesto toho mal hodnotiť význam symbolov;

- podľa názoru znalca sú symboly čierneho slnka a kolovratu nezávadové, ale trestnými sa stávajú len v súvislosti s ich užívaním obžalovaným, čo znalec usúdil kvôli rozhovoru, ktorý on nikdy neposkytol;
- obžalovaný má byť súdený za výrobu odevov so symbolmi, ktoré sa v SR používajú, verejne nosia a na niektorých internetových stránkach si ich možno legálne zakúpiť;
- sám znalec pripustil, že sa symboly čierneho slnka a kolovratu používajú aj mimo extrémistickej scény;
- znalec si ďalej neuvedomil, že obžalovaným použité čierne slnko je úplne iné, než to na hrade Wewelsburg;
- došlo zároveň k porušeniu rovnosti zbraní, keďže mu nebolo umožnené nazrieť do vyšetrovacieho spisu vo veci, ktorá sa ho priamo týkala a skutkovo bola totožná, kde mu veci boli ako nezávadové vrátené a keď si tento spis žiadal predložiť, bol obratom skartovaný;
- v plnom rozsahu poukázal na svoje ústne a písomné podania, najmä na podania jeho obhajcu, na ktoré nebolo adekvátne reagované, ako napr. hodnotenie symbolu čierneho slnka nemeckým Úradom na ochranu ústavy, či príručky MV SR pre identifikáciu extrémistických symbolov, ktoré čierne slnko neidentifikujú ako extrémistický symbol;
- obžalovaný tiež rozporuje konštatáciu prokuratúry, kde prokurátor vyjadrenia odsúdených F. pod prisahou v tom smere, že obžalovaný T. U. žiadnu trestnú činnosť s nimi nespáchal a priznali sa len zo strachu, hodnotí ako účelové;
- namietal aj surový policajný zásah namierený proti obžalovanému a jeho rodine a nasledujúce nezákonné výsluchy;

„Na základe vyššie uvedených skutočností je zrejmé, že výrok súdu v napadnutom rozsudku o mojom oslobodení spod obžaloby je správny a zákonný a odvolanie prokurátora navrhujem postupom podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietnuť.“

Na verejnom zasadnutí z 22. januára 2025 bolo vykonané dokazovanie výsluchom znalca a bol oboznámený podstatný obsah spisového materiálu.

Znalec z odboru spoločenské a humanitné vedy, odvetvie politický extrémizmus L. na verejnom zasadnutí na položené otázky uviedol nasledovné:

Na otázku, aby sa vyjadril, či je rozdiel medzi pojmom čierne slnko a symbolom čierne slnko a ako vznikli uviedol, že pojem čierne slnko sa stal známym v 19. storočí. Nie je mu známe, či bol vtedy graficky znázorňovaný, to už uviedol v posudku. Podľa jeho vedomostí prvýkrát bol znázornený na hrade Wewelsburg na podnet ríšskeho vodcu SS a jeho suity, vtedy nemal primárne politický význam, ale slúžil na uspokojovanie okultných potrieb a mystických záľub W.. Pre neho ako znalca je však prioritné, že v súčasnosti sa tento symbol stal veľmi obľúbeným v neonacistickom prostredí. Nevylučuje však jeho použitie aj mimo extrémistického prostredia, ale primárne ho podľa jeho vedomostí používajú extrémisti. V súčasnom NS prostredí je to jeden z najrozšírenejších symbolov.

Na otázku, či sa vie vyjadriť k tomu, že na internete je symbol čierneho slnka cez rôzne e-shopy ponúkaný ako staroveký, okultný, mystický, či ezoterický symbol uviedol, že dnes môže každý predávať čo chce a prikladať tomu symbolu význam aký chce. Zopakoval, že on sa stretol s tým, že tento symbol je veľmi obľúbený u skupín a hnutí, ktoré sa hlásia k potláčaniu ľudských práv, čiže medzi súčasnými neonacistami.

Na otázku, či sa stretol so symbolom čierneho slnka aj mimo extrémistickej scény, odhliadnuc od príkladu uvedeného posudku znalec uviedol, že po tomto nepátral, ale samozrejme ak si otvorí e-shopy na internete tak sa na ich stránkach môže stretnúť s tým, že tieto symboly budú ponúkané spolu napr. s hinduistickými či inými.

Na otázku, či by hypoteticky z hľadiska príslušnosti k politickému extrémizmu bol rozdiel medzi držbou knihy napr. Mein Kampf medzi osobou ktorá preukázateľne nemá styky s extrémistickou scénou a osobou ktorá takéto styky má uviedol, že odpovediam na takéto otázky sa zväčša vyhýba, pretože mu neprináleží hodnotiť čo je extrémistický materiál. Ale podľa neho samozrejme pre osobu s väzbami na

NS scénu bude mať táto kniha úplne iný význam ako pre osobu ktorá sa len zaujíma o históriu.

Na otázku, či sa symbol čierneho slnka v ére historického nacizmu používal aj inde ako na hrade Wewelsburg uviedol, že nemá takúto vedomosť.

Na otázku obhajcu či by mohol vysvetliť svoje tvrdenie, že v Spolkovej republike Nemecko symbol čierneho slnka nepatrí medzi zakázané symboly, ale zároveň ho používa NS scéna uviedol, že nemá úplný prehľad o nemeckej legislatíve. Pokiaľ ale vie, v Nemecku sú zakázané symboly historického nacizmu napr. svastika - hákový kríž a runy SS. Podľa jeho vedomostí symbol čierneho slnka tam nespadá.

Obžalovaný sa spýtal, či má znalec vedomosť o používaní symbolu „Zierscheibe“.

Následne obžalovanému i znalci bolo umožnené nahliadnuť do spisu kde sa nachádzajú uvedené symboly. Obžalovaný poukázal na č. l. 2434 - 2436 spisu a uviedol, že sa jedná o nálezy približne z 5. storočia nášho letopočtu. Znalec uviedol, po nahliadnutí symbolov, že sa nestretol s tým, ale pripúšťa, že niektoré z vyobrazených symbolov sú podobné čiernemu slnku, ale žiadny nie je identický.

Následne predseda senátu predložil znalci vyjadrenie obžalovaného k odvolaniu prokurátora kde udáva grafické znázornenie ním používaného čierneho slnka a čierneho slnka z hradu Wewelsburg s tým, aby sa znalec vyjadril, či sa jedná podľa neho o totožné alebo rozdielne symboly. Znalec pripustil, že rozdiel tam je, ale on sa v rámci súčasnej NS scény stretol s používaním oboch symbolov.

K tomu sa obžalovaný vyjadril, že on používa ten pôvodný náboženský symbol ktorý bol označovaný ako slnečný kruh.

Znalec zároveň poukázal na str. 9 svojho znaleckého posudku kde sa nachádzajú aj grafické vyobrazenia čierneho slnka používaného obžalovaným, ktoré však používa súčasná NS scéna.

K tomu sa obžalovaný vyjadril tak, že on ho používa ako náboženský symbol.

Znalec dodal, že toto používanie daného symbolu obžalovaným ako náboženského symbolu nevylučuje.

V rámci záverečného návrhu prokurátor na verejnom zasadnutí argumentoval zhodne ako v písomných dôvodoch odvolania a navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť Špecializovanému trestnému súdu na nové prejednanie a rozhodnutie.

Obhajca obžalovaného sa na verejnom zasadnutí vyjadril v tom smere, že rozsudok súdu prvého stupňa považuje za zákonný. Vykonaným dokazovaním nebola preukázaná vina menovaného obžalovaného. Poukázal na viac významov symbolov a na rozsudok ESLP č. Vainai proti Maďarsku. Navrhol preto odvolanie prokurátora zamietnuť.

Obžalovaný uviedol, že symboliku použil z pohanského hľadiska a cíti sa byť nevinný v plnom rozsahu.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal v zmysle § 317 ods. 1 Trestného poriadku zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého rozsudku ako i správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo. Mal pritom na zreteli aj povinnosť prihliadnuť na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku a zistil, že odvolanie prokurátora nie je dôvodné.

Špecializovaný trestný súd v rámci procesného postupu rešpektoval a dodržal základné zásady trestného konania uvedené v ustanovení § 2 Trestného poriadku. Špecializovaný trestný súd tak dospel k vyhlásenému rozsudku po bezchybnom procesnom postupe a v súlade so všetkými procesnými ustanoveniami, ktoré tento proces upravujú. Uviedol v ňom v potrebnej miere, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia oprel a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, pričom tieto úvahy sú logicky previazané a majú oporu vo vykonanom dokazovaní.

Záver o oslobodení obžalovaného spod obžaloby oprel súd prvého stupňa (viazaný právnym názorom najvyššieho súdu vyjadrenom v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení) o argumentačnú bázu spočívajúcu v podstate v tom, že „pri posudzovaní, či sa jedná o extrémistický materiál, musí byť jednoznačne preukázané, že sa o takýto druh materiálu jedná objektívne, a to primárne bez ohľadu na osobnostný profil osoby, ktorá takýmto materiálom disponuje. Ako extrémistický materiál môže byť určitý materiál posúdený len s ohľadom na jeho obsah alebo povahu a nie s poukazom na osobnostný profil osoby, ktorá ním disponuje. V opačnom prípade sa môže stať, že sa absencia niektorého zo znakov objektívnej stránky trestného činu nahradí osobnostnou charakteristikou subjektu a rozhodnutie o vine bude založené na neprípustnej prezumpcii chýbajúcich znakov.

Týmto právnym záverom NS SR bol konajúci súd viazaný a v rámci hodnotenia konania obžalovaného po právnej stránke sa zameril na riešenie tejto otázky.

Na posúdenie, či sa jedná o extrémistický materiál, slúži v trestnom konaní odborné posúdenie podané znalcom vo forme posudku či odborného vyjadrenia. Zo znaleckého posudku by mali rezultovať explicitne také nepochybné závery, na základe ktorých by si rozhodujúci súd mohol vytvoriť právny úsudok, či sa skutkovo objektívne jedná o takýto druh materiálu.

V danom prípade znalec uviedol, že nie je spôsobilý posúdiť predmetný materiál bez toho, aby súčasne neprihliadal na osobnostné charakteristiky obžalovaného a neposudzoval materiál v tomto kontexte. V tomto smere by sa mohlo javiť, že posudok je nepoužiteľný, pretože znalec, napriek opakovaným žiadam sporný materiál opakovane posudzoval prihliadajúc na osobnostné charakteristiky obžalovaného, vrátane okruhu osôb, s ktorými sa má stretávať. Výpomohol si aj s neoverenými informáciami, napr. rozhovorom, ktorý mal obžalovaný poskytnúť, hoci poskytnutie rozhovoru nebolo žiadnym spôsobom verifikované. Pri posudzovaní okruhu osôb, s ktorými sa mal obžalovaný stretávať, poukazoval na rôzne použitie symbolov, či už na ich oblečení, alebo na tele. Vkladal tým do svojho hodnotenia subjektívne závery. Súdu sa nepáčilo, že keď už znalec skĺzol k výkladu použitej symboliky obžalovaným prihliadajúc na kontext, vôbec sa nevysporiadal s konaním obžalovaného, keď tento mal prerušiť svoj koncert po tom, ako divák tzv. „hajlovať“ s tým, že v koncerte bude pokračovať až keď sa použitie tejto jednoznačnej symboliky nebude opakovať.

Znalec síce nie je oprávnený riešiť právne otázky, ale z jeho odborného posúdenia by mali pre súd vyplynúť jednoznačné závery, aby tento mohol na odborné závery znalca aplikovať zákonné predpoklady charakteristiky extrémistického materiálu v intenciách ustanovenia § 130 ods. 7 Trestného zákona. Výpracovaný znalecký posudok, ani jeho doplnok a ani výsluch znalca však takýto podklad neposkytli, resp. ho poskytli iba sčasti.

Sumarizujúc závery znalca potom musí súd kriticky uviesť, že z jeho znaleckého posudku nerezultujú explicitne také nepochybné závery, na základe ktorých by si rozhodujúci súd mohol vytvoriť právny úsudok, či sa v prípade materiálu, ktorý obžalovaný mal vyrábať, prechovávať a distribuovať skutkovo objektívne jedná o takýto druh materiálu.

Obžalovaný tvrdí, že je novopohan a túto svoju „vieru“ vyznáva ako určitý regres k prírode a historickým tradíciám.

Znalec pripustil, že symbol kolovratu je symbolom novopohanským, pričom tento symbol používajú tak sociálne konformné ako aj extrémistické skupiny. Rodná viera je novopohanským náboženským hnutím, ktoré sa hlási k predkresťanským bohom Slovanov. Základným znakom rodnej viery je kolovrat. Novopohanstvo považuje za všeobecný pojem zahŕňajúci všetky skupiny a hnutia, ktoré sa hlásia k akémukoľvek predkresťanskému božstvu. príslušnosť osoby k tzv. „rodnoverectvu“ a k „pohanstvu“. Ide tu o vyjadrenia určitého náboženského presvedčenia. Novopohanské skupiny sa sústreďujú na riešenie duchovných otázok a tém (spojenie s prírodou atď.) a sú aj také novopohanské skupiny, ktoré okrem týchto prvkov k tomu pripájajú aj prvky rasizmu a zákonov krvi. Hranica medzi týmito skupinami je vymedziteľná v podstate používaním prvkov rasizmu a biologickej krvi, že nejaká rasa je nadradená teda, že tu dochádza k rozširovaniu vrátane konštatovania, že určitá rasa má právo na užívanie konkrétneho priestoru. Kolovrat je takto na jednej strane symbolom rodnej viery novopohanského náboženského hnutia, alebo nejakých skupín a súčasne sa stretávame s tým, že ho používajú aj extrémisti. Uviedol príklad použitia kolovratu na ruksaku Q., ktorý v roku 2019 zastrelil 50 ľudí na Novom Zélande.

Pokiaľ ide o symbol čierneho slnka znalec uviedol, že tento na hrade Wewelsburg symbolizoval okultný zdroj energie, posilňujúcej árijskú teomorfózu. Išlo o jeden z prvkov, odkazujúcich na „svätý grál a

ďalšie ezoterické a geomantické prvky“, ktoré sa na hrade nachádzali. Symbol čierneho slnka podľa poznatkov znalca používajú primárne neonacisti. Súčasne znalec nevylúčil možnosť, že tento symbol je používaný aj mimo tzv. „extrémistickej scény“, nakoľko vo svojom výskume sa zaoberá extrémizmom a nie je schopný postihnúť všetky aspekty spoločenského diania. Súčasne uviedol príklad použitia tohto symbolu v sci-fi komédii Iron Sky (2012). K tomu, že tento symbol je na internete voľne ponúkaný na predaj, a to aj v Spolkovej republike Nemecko uviedol, že v tejto krajine sú symboly zákonom špecifikované, ktoré sú zakázané. Ide zväčša o symboly používané nacistickým Nemeckom, ktoré majú jednoznačný súvis s ideológiou nacizmu. Medzi týmito zakázanými symbolmi nie je symbol čierneho slnka a preto je možné uzavrieť, že v Nemecku ide o dovolené použitie tejto symboliky.

Vo vzťahu k symbolu, či znaku „Lebensrune - Runa života a smrti“ znalec uviedol, že tento symbol používali nacisti a sú známe prípady využívania runy algiz osobami a skupinami, ktoré vykazujú znaky príslušnosti k národnému socializmu. Súčasne však uviedol, že nevylučuje, že sa použitie runy algiz objavovalo aj pred obdobím nacizmu v Nemecku.

Pre súd vyššie uvedené závery znalca znamenali prijatie právneho záveru, že symboly kolovratu, čierneho slnka a aj runy algiz nie sú používané výlučne neonacistickou scénou, ale používajú ju aj iné skupiny obyvateľstva. Z tohto hľadiska ich grafické a obrazové znázornenie nie je možné a priori považovať len a výlučne za symboly skupín a hnutí, programov alebo ideológií skupín a hnutí, ktoré smerujú alebo v minulosti smerovali k potláčaniu základných ľudských práv a slobôd, obhajujúce, podporujúce alebo podnecujúce nenávisť, násilie alebo neodôvodnene odlišné zaobchádzanie voči skupine osôb alebo jednotlivcovi pre ich príslušnosť k niektorej rase, národu, národnosti, farbe pleti, etnickej skupine, pôvodu rodu alebo pre ich náboženské vyznanie, ak je zámenkou pre predchádzajúce dôvody, alebo ospravedlňujúce, schvaľujúce, popierajúce alebo hrubo zľahčujúce genocídium, zločiny proti mieru, zločiny proti ľudskosti alebo vojnové zločiny.

Pokiaľ ide o ďalšie symboly, ktorých výrobu, predaj a prechovávanie dávala obžaloba obžalovanému za vinu - obrázok orla (orlice) so spustenými krídlami a tiež obrázok s preťatými sekerami a mečom a runovým nápisom D. - znalec zaujal stanovisko, že ide výlučne o propagáciu osoby interpreta D., pod ktorým umeleckým menom ako spevák obžalovaný vystupuje a ide o vyjadrenie obdivu, „uznávania“ daného interpreta.

Vo vzťahu k tomuto záveru znalca nevznikli žiadne dôvodné pochybnosti a súd sa s jeho závermi stotožnil. Preto ani tieto grafické znázornenia, či symboly nemohli byť posudzované ako extrémistický materiál v intenciách ustanovenia § 130 ods. 7 Trestného zákona.

Posudzovanie materiálu z hľadiska, či ide o extrémistický z hľadiska jeho objektívneho hodnotenia podľa § 130 ods. 7 Trestného zákona je podľa súdu dôležité aj z toho hľadiska, že napr. jeho výroba a predaj nemôže byť trestné iba z hľadiska toho, že si jeho výrobu objednala osoba, ktorá má mať nejaké osobnostné charakteristiky, alebo by mala byť posudzovaná z hľadiska nejakého kontextu, ale nebude trestné, ak si výrobu úplne rovnakého materiálu a jeho predaj zabezpečí osoba, ktorá či už z hľadiska jej charakteristík, alebo kontextu nemá tzv. závadový charakter. Obzvlášť nie v prípade symbolov a znázornení, ktoré môžu mať dvojaké použitie, teda že sú používané aj inými skupinami osôb a nepredstavujú výlučne extrémistický symbol, samozrejme s výnimkou ich použitia podľa § 130 ods. 8 Trestného zákona. Osoba, ktorá si výrobu objedná, alebo vyrobí a následne takýto materiál predáva a rozširuje, okrem toho nemôže zodpovedať ani za to, kto je kupujúcim na druhej strane a akým spôsobom s predmetným materiálom naloží. Samozrejme, že pri niektorých extrémistických trestných činoch môže mať poukaz na osobnostnú výbavu obžalovaného nesporný význam (napr. § 421 Trestného zákona), avšak vzhľadom na právnu kvalifikáciu sa v danom prípade mohla argumentácia sústrediť na posúdenie charakteru šíreného a zaisteného materiálu výlučne z hľadiska § 130 ods. 7 Trestného zákona ad rem.

Nakoľko žalovaný skutok bol koncipovaný a právne kvalifikovaný ako výroba, prechovávanie a rozširovanie extrémistického materiálu, nebolo zo strany súdu možné žalovaný skutok meniť v tom smere, že by takýmto konaním obžalovaný podporoval a propagoval skupiny smerujúce k potlačeniu základných práv a slobôd, alebo prejavoval sympatie k hnutiu smerujúcemu k potlačeniu základných práv a slobôd. Pri takejto zmene by totiž došlo k zmene skutku, za ktorý bolo obžalovanému vznesené obvinenie a následne podaná obžaloba a súd môže rozhodovať výlučne o skutku, za ktorý bolo vznesené obvinenie. To, že by išlo o zmenu skutku vyplýva z toho, že by tu došlo k zmene následku v dôsledku konania obžalovaného.

Následkom skutkov právne kvalifikovaných podľa § 421 a § 422 Trestného zákona je totiž propagácia, resp. prejav sympatií skupinám, resp. hnutiam smerujúcim k potlačeniu základných práv a slobôd, nie výroba, prechovávanie a predaj extrémistického materiálu.

Aj podľa odvolacieho súdu by súdy mali byť pri zmenách skutku veľmi obozretné, pretože potenciálne by mohlo prísť k zmene rozsahu skutku v takej miere, ktorá by už mohla mať priamy súvis so zmenou jeho totožnosti oproti podanej obžalobe.

Z uvedených dôvodov mohol súd jedine konštatovať, že skutok, ktorý je obžalovanému kladený za vinu nie je trestným činom, a preto ho spod obžaloby oslobodil“.

Obžalovanému sa kládlo za vinu v bode 1/ obžaloby spáchanie zločinu výroby extrémistických materiálov podľa § 422a ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona a zločinu rozširovania extrémistických materiálov podľa § 422b ods. 1, ods. 2 písm. b), písm. c) Trestného zákona v znení platnom do 31. júla 2019 a v bode 2/ obžaloby spáchanie prečinu prechovávanie extrémistických materiálov podľa § 422c Trestného zákona v znení platnom do 31. júla 2019.

Ako už uviedol najvyšší súd v tejto veci v zrušujúcom uznesení sp. zn. 1To/4/2021 zo 7. septembra 2022, extrémistickým materiálom sa rozumie podľa legálnej definície v § 130 ods. 7 Trestného zákona (pozitívne vymedzenie) všetky písomné, grafické, obrazové, zvukové alebo obrazovo-zvukové vyhotovenia materiálov uvedených v písmenách a) až d) citovaného paragrafu. Tam uvedené materiály sa za extrémistické nepovažujú v prípade splnenia hypotézy v ustanovení § 130 ods. 8 Trestného zákona (negatívne vymedzenie), ak preukázateľne slúži na realizáciu vzdelávacích, zberateľských alebo výskumných aktivít.

Z uvedeného vymedzenia je zrejmé, že sa musí jednať o objektívne extrémistický materiál, a to primárne bez ohľadu na osobnostný profil osoby, ktorá takýmto materiálom disponuje. Nie je teda v zásade prijateľné, aby bol nejaký materiál posúdený ako extrémistický primárne s poukazom na osobnostnú charakteristiku osoby, ktorá ním disponuje, pričom ak by ním disponovala iná osoba (bez „potrebných“ osobnostných čŕt), jednalo by sa o materiál nezávadný. Ako extrémistický materiál môže byť určitý materiál posúdený len s ohľadom na jeho obsah alebo povahu.

Pri posudzovaní, či sa jedná o extrémistický materiál, musí byť teda jednoznačne preukázané, že sa o takýto druh materiálu jedná objektívne, a to primárne bez ohľadu na osobnostný profil osoby, ktorá takýmto materiálom disponuje. Ako extrémistický materiál môže byť určitý materiál posúdený len s ohľadom na jeho obsah alebo povahu a nie s poukazom na osobnostný profil osoby, ktorá ním disponuje. V opačnom prípade sa môže stať, že sa absencia niektorého zo znakov objektívnej stránky trestného činu nahradí osobnostnou charakteristikou subjektu a rozhodnutie o vine bude založené na neprípustnej prezumpcii chýbajúcich znakov. V rozhodnutí, sp. zn. 1To/12/2022, následne najvyšší súd upresnil, že za extrémistický symbol (materiál) je možné považovať aj symbol, ktorý síce jednoznačne nemožno za extrémistický označiť, ak je zároveň vedome a úmyselne použitý ako zástupný symbol explicitne extrémistického symbolu, a to v kontexte - spolu s inými explicitne extrémistickými symbolmi.

Najvyšší súd musí konštatovať, že ani po doplnení dokazovania a zabezpečení nového znaleckého posudku sa nepodarilo bez akýchkoľvek pochybností preukázať, že materiál ktorý si nechal obžalovaný vyrobiť, distribuoval ho a držal, má jednoznačne povahu extrémistického materiálu.

Vo vzťahu k symbolu kolovratu do konania pribratý znalec jednoznačne pripustil, že ho používajú aj tzv. neopohanské skupiny hlásiace sa k „rodnoverectvu“ ako vyjadrenie náboženského presvedčenia, ktoré nemajú spojitosť s extrémistickou scénou a hlásia sa k predkresťanským božstvám.

K symbolu čierneho slnka znalec uviedol, že tento sa stal známym v 19. storočí a podľa jeho vedomostí prvýkrát bol znázornený na hrade Wewelsburg na podnet ríšskeho vodcu SS a jeho suity, vtedy nemal primárne politický význam, ale slúžil na uspokojovanie okultných potrieb a mystických záľub. V Spolkovej republike Nemecko nepatrí medzi zakázané symboly. Uvedený symbol podľa neho je síce obľúbený u pravicových extrémistov, ale môže byť prezentovaný a ponúkaný (napr. pri predaji) aj ako staroveký, okultný, mystický symbol. Nie je schopný ako znalec postihnúť všetky aspekty spoločenského života a nemôže preto vylúčiť, že tento symbol bol použitý aj mimo extrémistickej scény. Najvyšší súd dáva k tomu do pozornosti aj skutočnosť, že z vlastnej činnosti zistil, že napríklad v

uznávanom populárno - náučnom časopise National Geograhic č. 12/2024 (česká mutácia) je na str. 58 - 59 v článku týkajúceho sa histórie náboženstva, pohanské germánske náboženstvo označené symbolom ktorý je variáciou symbolu čierneho slnka.

Rovnako aj starogermánske runy ako súčasť starogermánskeho písma nemajú samy osebe extrémistický význam, pričom nebol zistený v súvislosti s ich užívaním obžalovaným extrémistický kontext.

Celkovo potom k symbolom na predmetoch používanými a zaistenými u obžalovaného uviedol, že sa jedná o merchandise a nemajú inú funkciu, než akú merchandise obvykle má - teda plnia funkciu vyjadrenia obdivu, uznávania daného interpreta (rozumej obžalovaného ako hudobného interpreta).

Sám obžalovaný pritom zotrváva na tom, že sa hlási k neopohanskému hnutiu, z toho vychádza aj jeho hudobná tvorba a všetky symboly používal výhradne ako symboly pohanského náboženstva.

Vo vzťahu k obsahu harddisku zaisteného notebooku obžalovaného najvyšší súd uvádza, že z uložených fotografií vyplýva, že obžalovaný sa zrejme stretával s osobami ktoré mali, veľmi kulantne povedané, blízko k extrémistickej scéne. Jedná sa však o fotografie ktoré mali zrejme slúžiť ako spomienkový materiál a sám obžalovaný nemá na fotografiách explicitne extrémistické symboly. Ak si obžalovaný uvedené fotografie uchovával ako spomienkový materiál (čomu nasvedčuje spôsob uchovávania), nemožno tento obrazový materiál bez ďalšieho subsumovať pod pojem extrémistický materiál.

Rovnako aj k obsahu uložených piesní sa znalec vyjadril, že niektoré použité slovné výrazy v piesňach môžu byť odkazom na nacistické, či neonacistické heslá. Ide však len o subjektívnu domnienku, ktorú sa nepodarilo objektivizovať.

Znalec pritom zopakoval, že nie je schopný posúdiť povahu daného materiálu bez prihliadnutia k osobnostným charakteristikám obžalovaného.

V ďalšom potom najvyšší súd odkazuje na podrobné a vyčerpávajúce odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa, s ktorého závermi sa v plnej miere stotožnil.

Na základe uvedeného je potrebné zopakovať, že sa nepodarilo bez akýchkoľvek pochybností preukázať, že predmety, ktoré si dal obžalovaný vyrobiť, distribuoval ich a mal ich v držbe, majú explicitne povahu extrémistického materiálu tak, ako je legálne definovaný v ustanovení § 130 ods. 7 Trestného zákona.

V danom prípade potom nezostáva nič iné ako uzavrieť, že skutky pre ktoré bola podaná obžaloba nie sú trestným činom, a preto najvyššiemu súdu nezostala iná možnosť, ako odvolanie prokurátora ako nedôvodné zamietnuť.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.